2 Οκτωβρίου 2018

Η αρχή θεραπείας του ανθρώπου με το μυστήριο της εξομολόγησης (πρωτοπρεσβύτερος Ευστράτιος Καρατσούλης)

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Τα μυστήρια της Εκκλησίας αποτελούν λειτουργίες και ενέργειες του Σώματος της Εκκλησίας, το οποίο είναι το Σώμα του Χριστού. Μέσω των μυστηρίων ενεργεί ο ίδιος ο Χριστός. Σκοπός τους είναι η ένταξη του ανθρώπου στην Εκκλησία και η συνεχής κοινωνία με τον Χριστό. Η σωτηρία του ανθρώπου επιτυγχάνεται με την ένωσή του με το Σώμα της Εκκλησίας [94]. Η ανθρώπινη φύση θεραπεύτηκε με το απολυτρωτικό έργο του Χριστού και η ανακαινιστική, μεταμορφωτική, ζωοποιητική και αγιαστική παρουσία του Αγίου Πνεύματος συνεχίζεται, όπως σε κάθε εποχή έτσι και σήμερα, δια των μυστηρίων. Έτσι με τα μυστήρια ο άνθρωπος ζει και προγεύεται την Βασιλεία του Θεού από τώρα [95].

Με το μυστήριο της Μετανοίας ο Χριστός παρέχει την άφεση σε κάθε βαπτισμένο χριστιανό, ο οποίος μετανοεί και επιθυμεί την επιστροφή του στην Εκκλησία. Η αμαρτία δεν είναι υπόθεση μόνο του χριστιανού αλλά όλης της Εκκλησίας, ως Σώματος του Χριστού. Γι’ αυτό και η Εκκλησία αναλαμβάνει την θεραπεία του

πνευματικά ασθενή με τα μυστήρια, τους κανόνες, τις συμβουλές, τα οποία είναι αποθησαυρισμένα μέσα στην μακραίωνη παράδοσή της.

Ο άνθρωπος, ο οποίος έχει συναισθανθεί την λανθασμένη πορεία της ζωής του, έχει αισθανθεί ότι έχει πληγωθεί από την αμαρτία και τον εαυτό του χρειάζεται την βοήθεια της Εκκλησίας, για να αποκατασταθεί όλη η ύπαρξή του. Η αμαρτία δεν έχει ένα ηθικιστικό χαρακτήρα αλλά βαθιά οντολογικό. Δεν αλλοιώνει μόνο την ηθική του ανθρώπου αλλά πρωτίστως την οντολογική του υπόσταση. Ο άνθρωπος μακριά από τον Δημιουργό του ζει με τρόπο διαφορετικό για τον οποίο πλάστηκε. Ζει σε μία παρά φύση κατάσταση μακριά από την συνεχή επικοινωνία με τον Θεό, μακριά από την πηγή του φωτός του, με αποτέλεσμα να αμαυρωθεί η ψυχή του και να αλλοιωθεί όλη η ύπαρξή του [96].

Η αποκατάσταση της σχέσης με τον Θεό γίνεται με το μυστήριο της εξομολόγησης, το οποίο δυστυχώς σήμερα έχει υποβιβαστεί σε ένα τελετουργικό με δικανικό και νομικό χαρακτήρα [97]. Τα στοιχεία της ελπίδας, της χαράς, που φέρνει η αποκατάσταση της σχέσης με τον Θεό, της γνήσιας ταπείνωσης, της συγχώρησης, της πνευματικής θεραπείας, τα οποία έχουν ένα οντολογικό χαρακτήρα, έρχονται σε δεύτερο επίπεδο, διότι κυριαρχεί ο φόβος, η αγωνία, ο σκεπτικισμός, η στείρα καθηκοντολογία, η εξαγόρευση των αμαρτιών. Η αντίληψη αυτή δυστυχώς του μυστηρίου της εξομολόγησης είναι εσφαλμένη και έχει τις ρίζες της στην προτεσταντική – ηθικολογική επιρροή των τελευταίων αιώνων στην θεολογία και πρακτική της Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Η θεραπεία του ανθρώπου πραγματοποιείται με την μετάνοια [98]. Η μετάνοια

κατά την πατερική γραμματεία είναι μία θεραπευτική επιστήμη [99]. Στην εξομολόγηση ο άνθρωπος ζητά την θεραπεία των πνευματικών τραυμάτων του, όχι την διαγραφή των αμαρτιών του με έναν δικανικό τρόπο [100].

Απαραίτητο στοιχείο για την θεραπεία μέσω της μετάνοιας είναι η συνεργασία του ανθρώπου με τον Θεό [101]. Η ελεύθερη επιλογή του ανθρώπου να επιστρέψει στην πατρική εστία είναι το πρώτο ζητούμενο σε μία υγιή πνευματική σχέση ανθρώπου και Θεού. Η φιλανθρωπία του Θεού ζητά την ελεύθερη απόφαση, την προαίρεση του ανθρώπου, η οποία είναι η βασική προϋπόθεση της μετανοίας και της άφεσης του [102]. Έτσι η συνεργασία του ανθρώπου με την θεία Χάρη τον οδηγεί στην μετάνοια βιώνοντας σταδιακά την άφεση και το έλεος του Θεού. Αξίζει να σημειωθεί ότι υπάρχει ο κίνδυνος να καταλήξει ο άνθρωπος μόνο σε μία ηθική ανακαίνιση. Αυτό μπορεί να γίνει, εάν θεωρήσει ότι δεν χρειάζεται η δική του μετάνοια παρά μόνο η θεία Χάρη, η οποία ενεργεί με κάποιο μαγικό τρόπο [103]. Αυτή είναι μία εσφαλμένη αντίληψη για την μετάνοια. Η πατερική γραμματεία τονίζει ότι ακόμη και αν είναι μικρή η μετάνοια του ανθρώπου, η θεία Χάρη αναπληρώνει τα υπόλοιπα [104]. Έτσι η μετάνοια είναι ένα δώρο του Θεού προς τον συνεργαζόμενο άνθρωπο [105].

Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ

Παραπομπές:

94. «Ου … έλυσε μόνον και τω Πατρί κατήλλαξεν αποθανών ο Σωτήρ, αλλά και έδωκεν ημίν εξουσίαν τέκνα θεού γενέσθαι, συνάψας μεν εαυτώ την φύσιν την ημετέραν διά της σαρκός, ην ανείλετο, συναπτών δε ημών έκαστον τη εαυτού σαρκί τη δυνάμει των μυστηρίων» Νικόλαος Καβάσιλας, Περί της εν Χριστώ ζωής, Λόγος Α’, PG 150, 508 C.
95. «Την μεν νοεράν εξείπον ένωσίν σοι διαφόρως και ποικίλως, αισθητήν δε την των μυστηρίων λέγω» Συμεών Νέος Θεολόγος, Ύμνοι Λ’, Έργα, τομ. Γ’, σ. 251.
96. «Ωσπερ ξένην της φύσεως ημών την κακίαν ούσαν, διά δε της παραβάσεως του πρώτου παρεισδύσασαν ανθρώπου κατεδεξάμεθα, φύσιν ημίν τω χρόνω καθαπερεί γενομένην» Συμεών Μεταφραστής, Παράφρασις εις 150 κεφάλαια εις τους Ν΄ λόγους του αγίου Μακαρίου του Αιγυπτίου 66, Φιλοκαλία Γ΄, σ. 197. και Σταύρος Μπαλογιάννης, Ψυχιατρική και ποιμαντική ψυχιατρική (Πουρνάρα : Θεσσαλονίκη, 1986) σ. 434.
97. «ιατρείον γαρ εστιν ενταύθα, ου δικαστήριον, ουκ ευθύνας αμαρτημάτων απαιτούν, αλλά συγχώρησιν αμαρτημάτων παρέχον»

Ιωάννης Χρυσοστόμος, Περί μετανοίας, ομιλία Γ΄, δ΄, PG. 49, 297 Α.
98. «καλόν μεν γαρ το μη αμαρτείν, αγαθόν δε και τον αμαρτάνοντα μετανοείν· ώσπερ άριστον το υγιαίνειν αεί, καλόν δε και το ανασφήλαι της νόσου» Κλήμης Αλεξανδρεύς, Παιδαγωγός, Α΄, PG. 8, 348 Β.
99. «ταύτα πάντα τα κακά μετάνοια ειλικρινής θεραπεύειν επίσταται, παρά του κριτού την επιστήμην ταύτην εγκεχειρισμένη» Ισίδωρος Πηλουσιώτης, Επιστολών Βιβλίον Ε΄, Επιστολή ΣΝΓ΄, PG. 78, 148.
100. Κάλλιστος Ware, Η εντός ημών Βασιλεία, ο.π., σ. 89.
101. «ο γαρ άνθρωπος αυτεξούσιος εστι της εαυτού σωτηρίας και απώλείας» Αναστάσιος Σιναίτης, Ερώτηση ΝΕ, PG 89, 617 Β.
102. «τούτο γαρ εν τη προαιρέσει του ανθρώπου εστιν εάν ούν θελήση δούναι την προαίρεσιν μόνον προς Κύριον, αυτός εκριζοί τα πάθη και τους λογισμούας της κακίας απ' αυτού και ούτως καθαρίσας αυτόν, εμφυτεύει εν αυτώ τους καρπούς του Αγίου Πνεύματος» Μακάριος ο Αιγύπτιος, Ομιλίαι Πνευματικαί, ΝΣΤ', β'. ΒΕΠΕΣ 42, 31.
103. Γεώργιος Μαντζαρίδης, Χριστιανική Ηθική (Θεσσαλονίκη : Πουρναράς, 1983) σ. 201.
104. «Μικρά η μετάνοια σου; αλλά μεγάλη η του Δεσπότου φιλανθρωπία» Ιωάννης Χρυσόστομος, Εις τον ΛΓ Ψαλμόν, γ'. PG 55, 578.
105. Ηλίας Βουλγαράκης, «Προσεγγίσεις στο θέμα Μετάνοια» Σύναξη, τεύχ. 21 (Αθήνα : Σύναξη, 1987) σ. 52.